

MÀXIMA INFORMACIÓ
SOBRE ELS CIUTADANSJosep Domingo
FerrerCatedràtic de computació a la URV
Impulsor de la Càtedra UNESCO de
Privadesa

Big Brother: realitat aviat?

Quan el 1949 George Orwell va publicar la seva novel·la *1984*, la societat totalitària que va imaginar, amb un *germà gran* que controlava el comportament de tothom, era irrealitzable amb la tecnologia del moment. L'any 1984 encara ho era, tot i que ja havien sortit veus alertant que la televisió havia esdevingut un *germà gran* més subtil: si tu el mires a ell de franc, per què s'ha de cansar ell mirant-te a tu? En efecte, és indiscutible el poder de la televisió per posar en circulació nous valors i noves pautes de conducta.

AL TOMBANT DE MIL·LENNI, L'ADVENIMENT de la societat de la informació ha reportat grans beneficis a la humanitat i ha contribuït a augmentar la igualtat d'oportunitats. Però no tot són avantatges: per primer cop, el *big brother* orwellià és tècnicament viable. La qüestió és si hi ha algú que vulgui fer-lo realitat. Resulta que tant els poders públics com el sector privat hi tenen un interès clar. Per raons d'espai, parlarem dels poders públics i deixarem el sector privat per a un altre article.

HI HA ALMENYS TRES RAONS POLÍTICAMENT correctes per a la inversió governamental en tecnologies que envaeixen la privadesa del ciutadà (per cert, un dret recollit a la Declaració dels Drets Humans): el terrorisme global, la immigració il·legal i la millora de la planificació pública. El desplegament indiscriminat de càmeres de vigilància en espais públics (és paradigmàtic el cas de Londres) és potser la mesura més visible.

LA PROGRESSIVA IMPLANTACIÓ DE PASSAPORTS i documents nacionals d'identitat electrònics amb dades biomètriques va en el mateix sentit. Però també hi ha iniciatives més discretes com la creació de "bases de dades de ciutadans" per part dels governs a partir del creuament de tota la informació que tenen els seus departaments sobre cadascun de nosaltres (multes de trànsit, dades fiscals, informació sanitària, etc.). El sarcasme és que ni terroristes ni immigrants il·legals no duran al damunt cap DNI electrònic ni apareixeran en cap base de dades de ciutadans (!). Podríem pensar que això només passa a fora: encara és fresc el rebombori social al

XAVIER PORRATA

“Hi ha almenys tres raons políticament correctes per a la inversió governamental en tecnologies que envaeixen la privadesa del ciutadà”

Regne Unit contra la creació d'una tal base de dades. Però, sense anar més lluny, la Generalitat va aprovar el 2006 un projecte de dos anys per a la creació d'una base de dades de ciutadans (DOGC 13/06/2006).

A MOLTS GOVERNANTS DE BONA FE NI TAN SOLS no se'ls acut que el ciutadà pugui malfiar-se de les institucions, sinó que es creuen amb el dret i el deure de disposar de la màxima informació sobre els seus administrats. Haurien de parar compte, perquè les institucions i l'Estat de dret són, per mèrits propis, cada cop menys inqüestionables.

UNA TEORIA MÉS PREOCCUPANT ÉS QUE EL CONTROL de l'opinió a través de la comunicació de masses ja no és suficient. En efecte, tal com apuntava en Salvador Cardús en un article recent, els sectors més dinàmics de la societat tendeixen a fer servir d'altres mitjans com ara Internet o el telèfon mòbil per emetre i rebre informació (i convocar manifestacions o protestes si s'escau). Hom podria tenir la temptació de compensar la minva d'influència sobre aquests sectors augmentant-ne el control.

ELS RECURSOS (MOLTS) QUE ELS ESTATS I ELS GOVERNOS assignen en aquests temes diguem-ne de seguretat i informació interiors no sempre són fàcils d'escatir. En canvi, és clar que n'espermenen molt pocs en tecnologies per protegir la privadesa dels ciutadans. El 7è Programa Marc de R+D de la UE n'és una mostra: hi ha una quantitat enorme de cabals públics per desenvolupar tecnologies de seguretat (prioritat de *Seguretat i espai*), però les garanties de privadesa es deixen en mans de comitès jurídics i ètics. Semblantment, les agències governamentals de protecció de dades són organismes eminentment jurídics amb una capacitat i uns recursos tecnològics clarament insuficients.

LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ SERÀ SEGURA o no serà. Però també ha de respectar la privadesa per romandre humana. Mentre que les tecnologies de seguretat progressarien perfectament sense suport públic, les tecnologies de privadesa, menys llamineres comercialment, necessiten l'impuls decidit de les administracions. Els ciutadans hi tenim dret.

ACLARIMENT INTEL·LECTUAL

Alfons Quintà

Advocat i periodista

Política de cort contra cultura

Aviat farà quatre anys, un grup d'intel·lectuals francesos va difondre un manifest on denunciava la manipulació de la cultura des de la política. "Una societat de cort (real) -afirmava- deixa passar el temps, no pas fent, sinó impedit fer".

D'aleshores ençà, allí aquest mal s'ha atenuat. Una magnífica allau de lli-

bres autocrítics -centrats en el que se'n diu el *déclinisme*- ha portat a una campanya presidencial moderna, de centre i més interessant que cap d'anterior. En pocs anys un aclariment intel·lectual ha produït un bon canvi en la política francesa.

A Portugal va passar quelcom de comparable. La publicació del llibre del general

António de Spínola *Portugal e o futuro*, poques setmanes abans del 25 d'abril del 1974, va ser el catalitzador de l'enderrocament d'un règim feixistitzant.

Sense improvisar ni exagerar, crec que la fi de l'olla politiquera que avui patim aquí només pot passar per un procés comparable d'aclariment intel·lectual

previ. Res de guerrilles al Montseny, ni tampoc cap esperança que des de dins del sistema polític vigent sorgeixi un moviment regenerador. Està massa dominat per incompetents i pocavergonyes.

Els polítics temen la possibilitat d'una reconstrucció moral i del pensament des de fora de la política organit-

zada. Saben que creen un embús en fer que sigui un risc pensar lliurement des de dins dels partits, malgrat que vivim en temps de canvis continuats, que imposen modernitzacions constants. Això els hauria de portar a l'acció. Però els paralitza intuir que en cap altre situació podran gaudir d'un poder absolut com el que ara tenen.

VOLTA D'HORIZÓ

80 anys de glòria literària

J.J. Navarro
Arisa

El fet que l'aniversari d'un autor -o, si voleu, d'un artista-esdevingui una de les notícies més remarcables del dia dona una mesura de la dimensió i l'abast d'allò tan inaprehensible i aparentment fugisser que coneixem per *glòria*.

Això és el que passa amb l'escriptor colombià Gabriel García Márquez, que avui mateix fa 80 anys. García Márquez o *Gabo*, com li diuen els qui pretenen tenir-hi una certa intimitat, ha esdevingut una icona que transcendeix fins i tot el món literari. Algunes veus equiparen la seva obra més coneguda (*Cien años de soledad*) a la dimensió mítica del *Quixot* cervantí, mentre que per a d'altres lectors la fascinació del món literari de GGM es resisteix com si fos un insalvable mur de paraules. El que ningú nega a l'escriptor colombià és el paper renovador i revitalitzador que la seva obra ha tingut per a la literatura, ni l'impuls que va donar a la feina d'altres escriptors de la seva generació i origen continental. Però la glòria de GGM ultrapassa també la seva dimensió d'escriptor. També s'ha erigit en factor d'influència prop d'alguns nivells del poder polític, com van fer altres figures literàries d'altres temps, com ara Goethe. En algun cas, com pot ser el del dictador cubà Fidel Castro, l'amistat de GGM no només l'ha ajudat a adquirir credibilitat, sinó que ha pogut influir en alguna mesura de clemència de l'autòcrata caribeny envers els seus presoners polítics. La trasllació de la glòria literària de García Márquez al seu propi país, Colòmbia, ha estat menys visible, però no pas inexistent. L'escriptor representa la màxima influència ètica que pot exercir un creador sense implicar-se massa de prop en les realitats sovint contradictòries de l'exercici del poder, i això és positiu, necessari i benvingut en la mesura en què posa en joc la dimensió més humana del poder i la influència dels creadors. La glòria literària assolida per Gabo als seus 80 anys és una dimensió reconfortant de les possibilitats del geni creatiu.